Маріупольський державний університет
Кафедра культурології та інформаційної діяльності
Спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Навчальна дисципліна «Екскурсієзнавство»

Матеріали до пішохідної історико-краєзнавчої екскурсії «Маскарони та кахлі Маріуполя: до проблеми збереження архітектури»

ЧАСТИНА 4

Виконали студенти ОС «Магістр» групи ІБАС-16, з.ф.н.
Дейниченко О. (кер. групи), Головач В., Кіор Н.,
Луханіна І., Чумакова О., Яковенко Ю.

Перевірила: Батичко Г.І., зав. кафедри КІД,
кандидат наук з мистецтвознавства, доцент

Маріуполь – 2017

Маріупольський державний університет
Кафедра культурології та інформаційної діяльності
Спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Навчальна дисципліна «Екскурсієзнавство»

«Маскарони та кахлі Маріуполя: до проблеми збереження архітектури»

Пішохідна історико-краєзнавча екскурсія

Портфель екскурсовода

Добір мат.: студенти ОС «Магістр» групи ІБАС-16, з.ф.н.
Головач В., Дейниченко О., Кіор Н., Луханіна І.
Чумакова О., Яковенко Ю.
Упор.: Дейниченко О.

Дата укл. – 10 листопада 2017 р.

Маріуполь – 2017

Маріупольські будинки межі XIX-XX ст. з макаронами

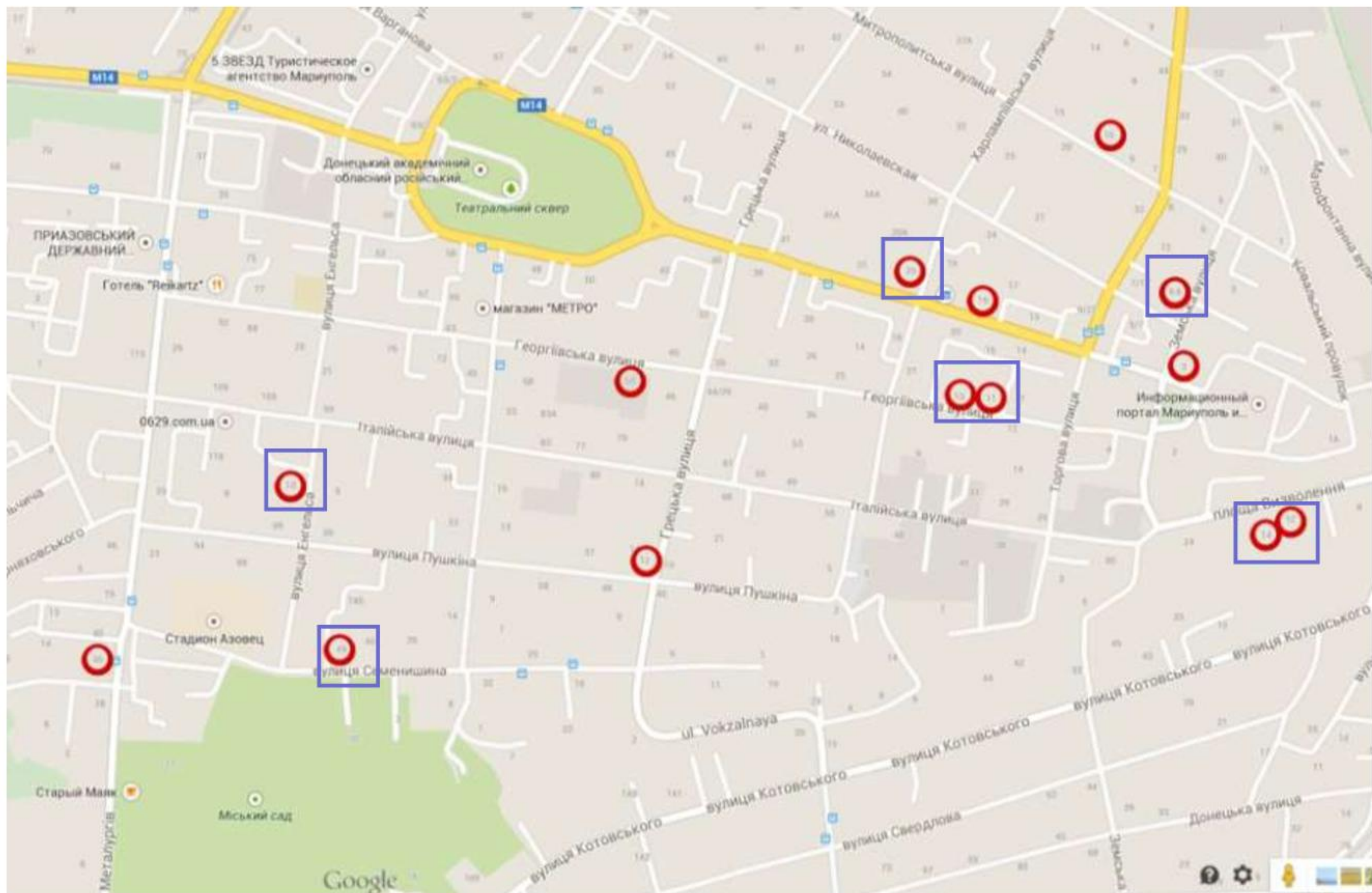
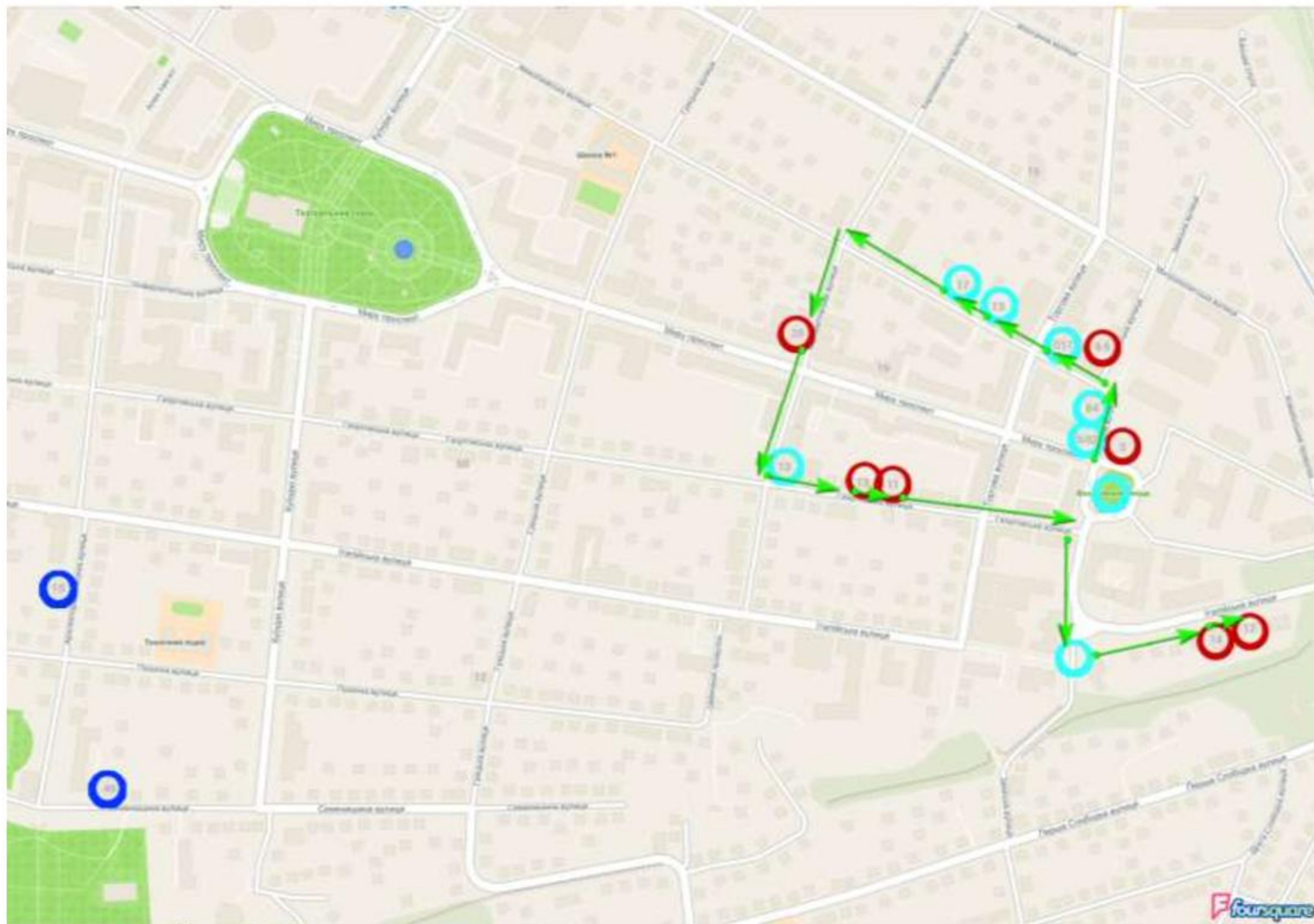

Схема маршруту екскурсії: основні об’єкти

Схема маршруту екскурсії

Умовні позначення:

– основні об'єкти екскурсії;

– додаткові об'єкти екскурсії, огляд яких передбачено маршрутом;

– додаткові об'єкти, які знаходяться поза межами маршруту, проте згадувалися під час екскурсії.

Макарони та схожі на них елементи

Маскаронъ—въ архитектурѣ выпуклый лѣпной орнаментъ въ видѣ маски или человѣческаго лица, съ серьезнымъ или каррикатурнымъ выраженіемъ, иногда окруженнаго листвою и нерѣдко выступающій на срединѣ фигурной картуши. Обыкновенно его помѣщаютъ, какъ украшеніе, на замковыхъ камняхъ арокъ, въ срединѣ верхней части облицовки оконъ и дверей, подъ антаблементами и балконами, при отверстіяхъ фонтанныхъ трубъ и т. д. М. были особенно въ модѣ въ XVII и XVIII ст., и архитекторы той эпохи обильно декорировали ими фасады дворцовъ, богатыхъ домовъ, загородныхъ виллъ и друг. зданій, порою къ ущербу для ихъ серьозности и изящества.

Ілл. з сайту компанії-виробника «Ставрос»
http://www.stavros.ru/products/maskarony

Будинок земства

Листівка кінця XIX – поч. XX ст. (ілюстрація до статті С.Бурова «Улица Земская, 64»)

За мат. краєзнавчого сайту “Старый Мариуполь” (http://old-mariupol.com.ua/ulica-zemskaya-64/)

План Маріуполя 1811 р.

Весь Мариуполь : Хроника. Фотоальбом / Р.П.Божко, Т.Ю.Були, Н.Н.Гашененко и др. ;
ред. В. В. Маликов. – Мариуполь : СПД Маликов, 2007. – С. 49.

Вул. Архітектора Нільсена, 10: найвідоміший «будинок з левами»

Фото О.Дейниченко, травень 2015 р.

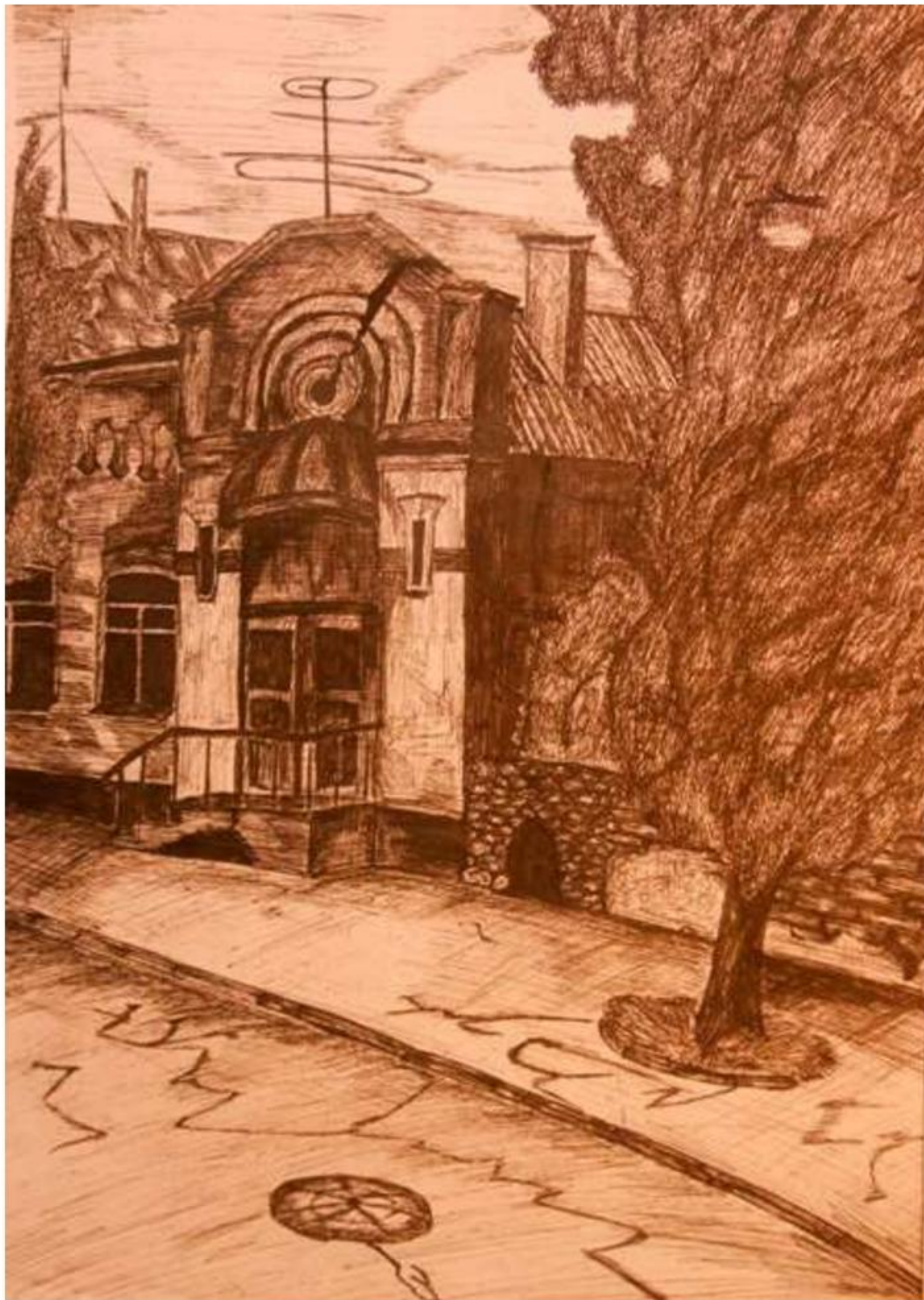
Московченко

Людмила Степанівна

«Дом на Земской улице», 1998

Репродукція: http://vse-grani.com/viewtopic.php?f=56&t=500&start=190

Фото художниці: http://ib1.keep4u.ru/b/2011/05/22/82/825944749463d14547a4aa970aeefa66.jpg

Олексій Богадиця, 14 років

«Старая улочка нашего города», 2014

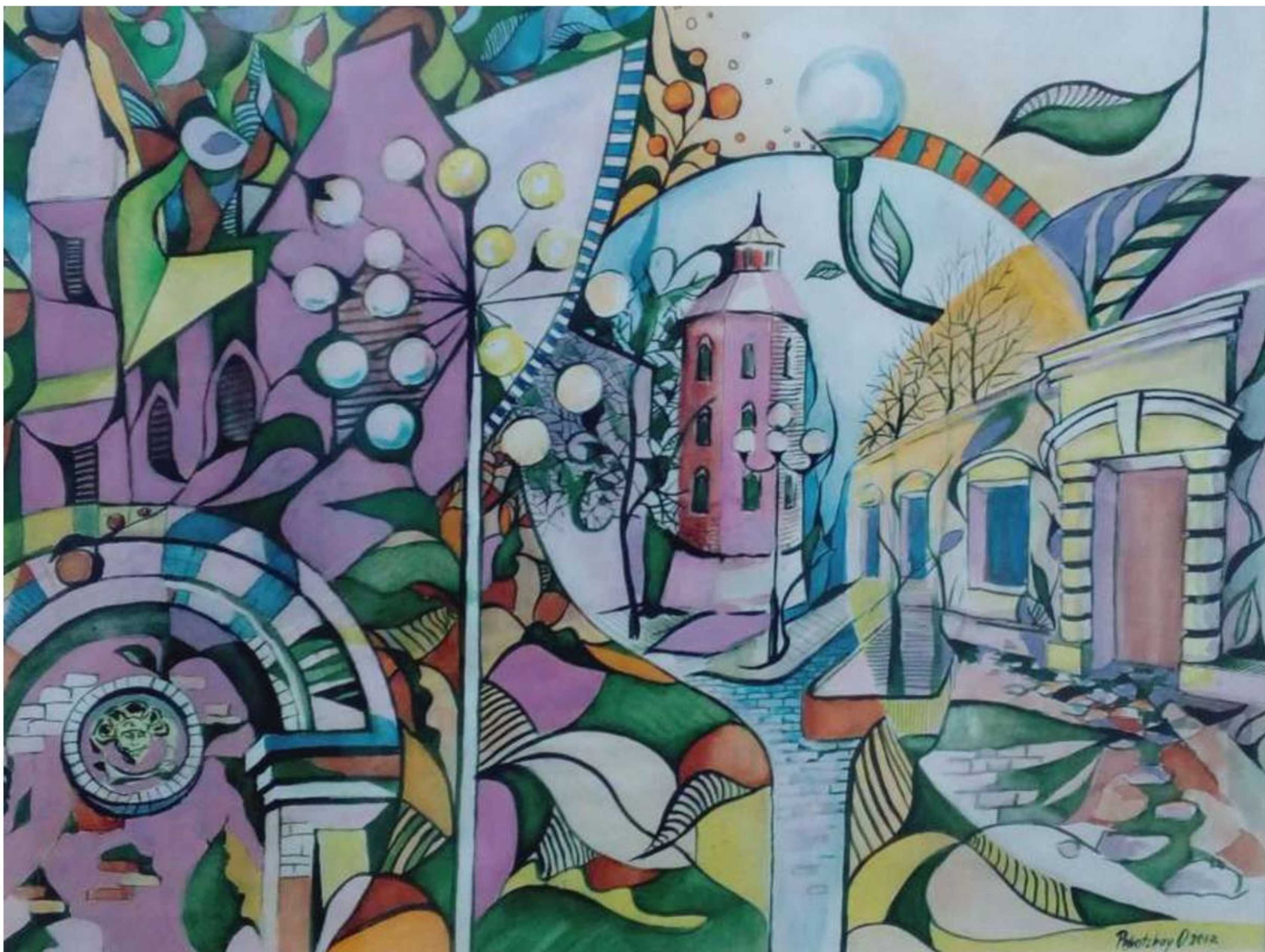
Робота переможця конкурсу дитячої творчості

«Старий Маріуполь очима нащадків Куїнджі» (2014 р.)

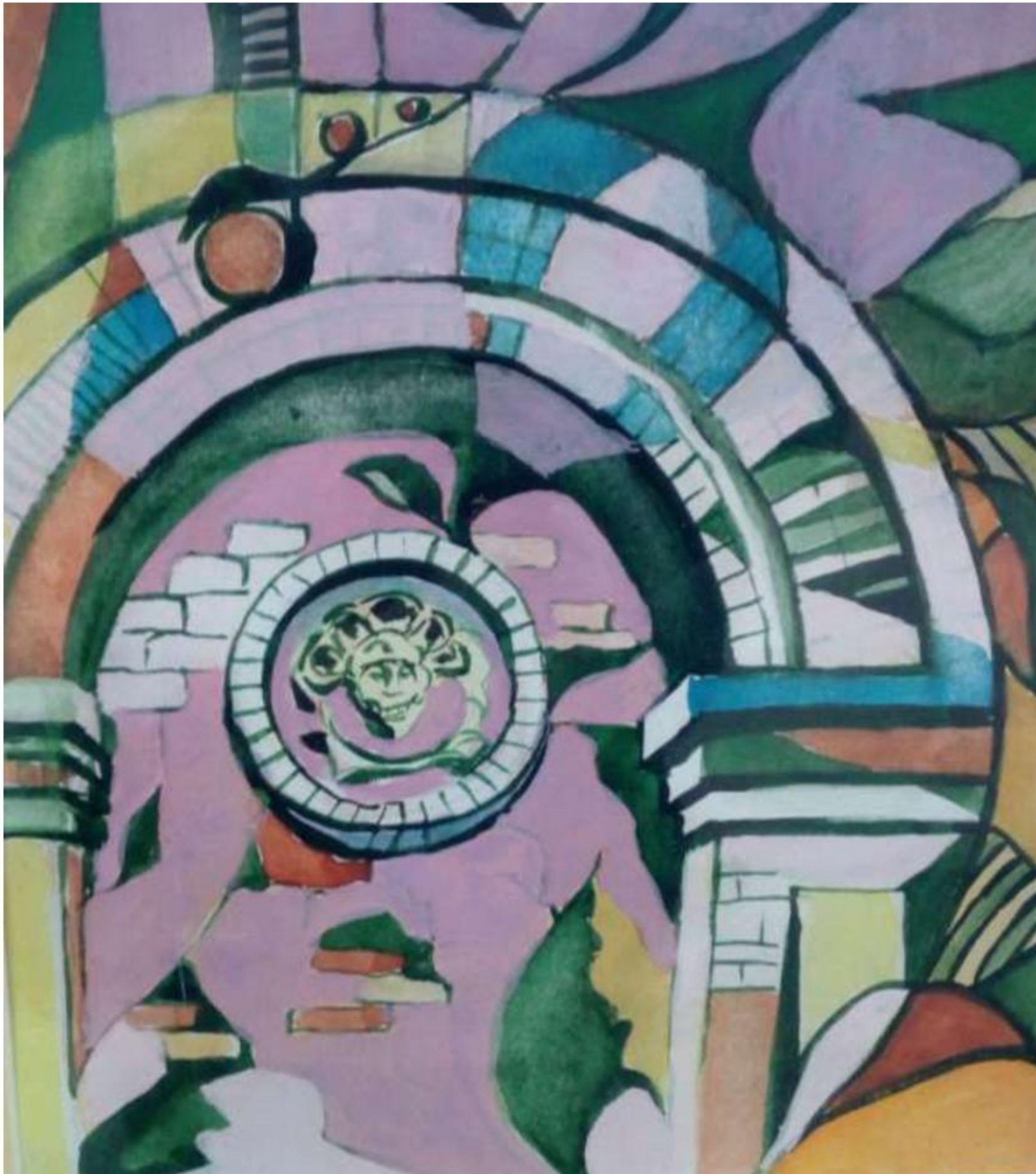
у номінації «Графіка»

http://marsovet.org.ua/news/show/id/5500

Мариуполь, 1996г. Л.М.

О.Піхотська. Без назви, 2017. Змішана техніка

О.Піхотська

Без назви, 2017

(фрагмент)

З мат. підсумкової пленерної виставки молодих маріупольських художників «Місто Куїнджі» (Художній музей ім. А.І.Куїнджі, 3 жовтня – 5 листопада 2017 р.).

Фото О.Дейниченко, жовтень 2017 р.

Будинок земства

Листівка кінця XIX – поч. XX ст. (видавництво книжкового магазину Маріупольського земства)

За мат. краєзнавчого форуму «Все грани» (http://vse-grani.com/viewtopic.php?f=56&t=4326)

Арочні надбудування

Будинок на вул. Земській, 66
та колишній будинок
лікеро-горілчаного заводу
(вул. Архітектора Нільсена, 28;
фасад, що виходить на пр. Миру)

Фото О.Дейниченко, лютий 2007 р. (*ліворуч*)
та О.Демідко, квітень 2016 р. (*праворуч*)

Вул. Харлампіївська, 7/17: первісний вигляд будинку

Фото О.Дейниченко, липень 2008 р.

Вул. Миколаївська, 10: приклад втрачених історичних деталей

Фото О.Дейниченко, лютий 2007 р.

Аналог страхової дошки, що була прикріплена на фасаді будинку

на вул. Миколаївській, 10 (*ліворуч*) та її варіант після заснування

Другого російського страхового товариства (*праворуч*)

З колекції страхового товариства «Росія»

За мат. сайту «Русские страховые знаки»

http://firemark.boxmail.biz/cgi-bin/guide.pl?id_razdel=59330&action=article

Пр. Миру, 27/18

Фото з матеріалів фотофіксації старої частини м.Маріуполя спеціалістами харківського інституту «Укрпроектреставрація», поч. 1990-х рр. (з фондів Архітектурного архіву Маріупольської міської ради)

Пр. Миру, 27/18

Фото О.Дейниченко, квітень 2008 р.

Листівка кінця XIX – поч. XX ст.

(з фондів Маріупольського краєзнавчого музею)

Вул. Єкатеринінська (нині – пр. Миру)

Фрагмент фото з Дня білої ромашки, що проходив у Маріуполі 20 квітня 1912 р.

(з фондів Маріупольського краєзнавчого музею)

Пр. Миру, 27/18а

Фото О.Дейниченко, квітень 2008 р.

Пр. Миру, 27/18а

Фото О.Дейниченко, квітень 2008 р.

Пр. Миру, 27/18а

Фото О.Дейниченко, червень 2013 р.

Вул. Харлампіївська, 20: приклад поєднання сусідніх будинків

Фото з матеріалів фотофіксації старої частини м.Маріуполя спеціалістами харківського інституту «Укрпроектреставрація», поч. 1990-х рр.
(з фондів Архітектурного архіву Маріупольської міської ради)

Вул. Харлампіївська, 20: приклад поєднання сусідніх будинків

Фото О.Дейниченко, січень 2009 р.

Вул. Харлампіївська, 20: приклад поєднання сусідніх будинків

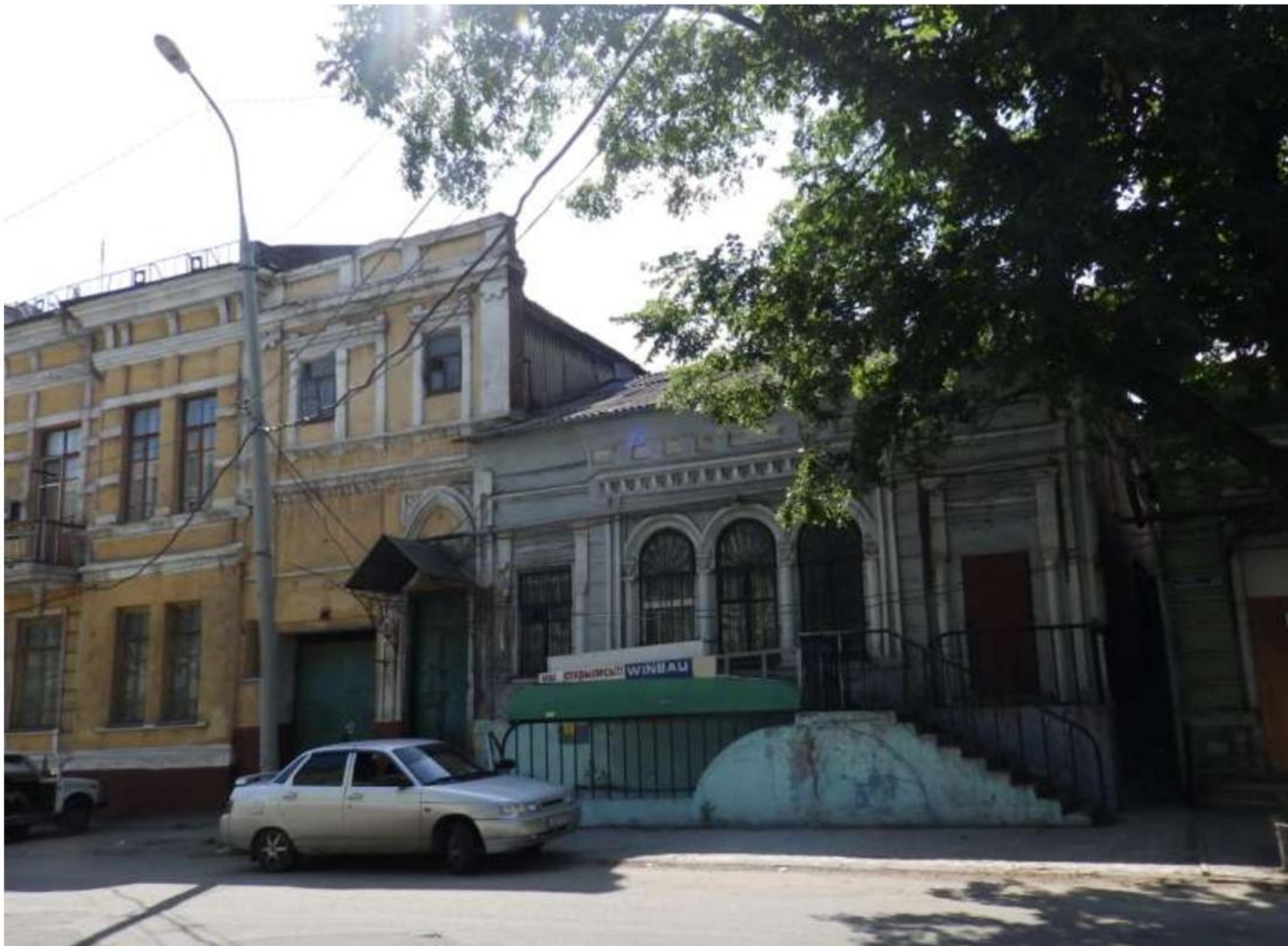

Фото О.Дейниченко, червень 2013 р.

Вул. Харлампіївська, 13: готель «Спартак»

Листівка 1930-х рр.

(З фондів Маріупольського краєзнавчого музею)

Вул. Харлампіївська, 13: готель «Спартак»

Фото з матеріалів фотофіксації старої частини м.Маріуполя спеціалістами харківського інституту «Укрпроектреставрація», поч. 1990-х рр. (з фондів Архітектурного архіву Маріупольської міської ради)

Вул. Георгіївська, 13

Фото з матеріалів фотофіксації старої частини м.Маріуполя спеціалістами харківського інституту «Укрпроектреставрація», поч. 1990-х рр. (з фондів Архітектурного архіву Маріупольської міської ради)

Камінна кахля межі XIX-XX ст.

Фото О.Дейниченко, червень 2009 р.

Камінна кахля з клеймом заводу-виробника

Іван Іванович Ковбей у внутрішньому дворі т.зв. «будинку Гампера» передає експонат до краєзнавчого музею

Фото О.Дейниченко, червень 2009 р.

Маріупольські каміни, оздоблені кахлями: пр. Миру, 19

Фото О.Дейниченко, лютий 2010 р.

Маріупольські каміни, оздоблені кахлями: вул. Земська, 78

За мат. краєзнавчого форуму "Все грани"

http://vse-grani.com/viewtopic.php?f=56&t=4293&start=10

Маріупольські каміни, оздоблені кахлями: вул. Фонтанна, 11

Фото О.Дейниченко, травень 2015 р.

Фото будинку за адресою вул. Георгіївська, 13 серед матеріалів виставки, яку було організовано у результаті проекту «Architecture Ukraine»

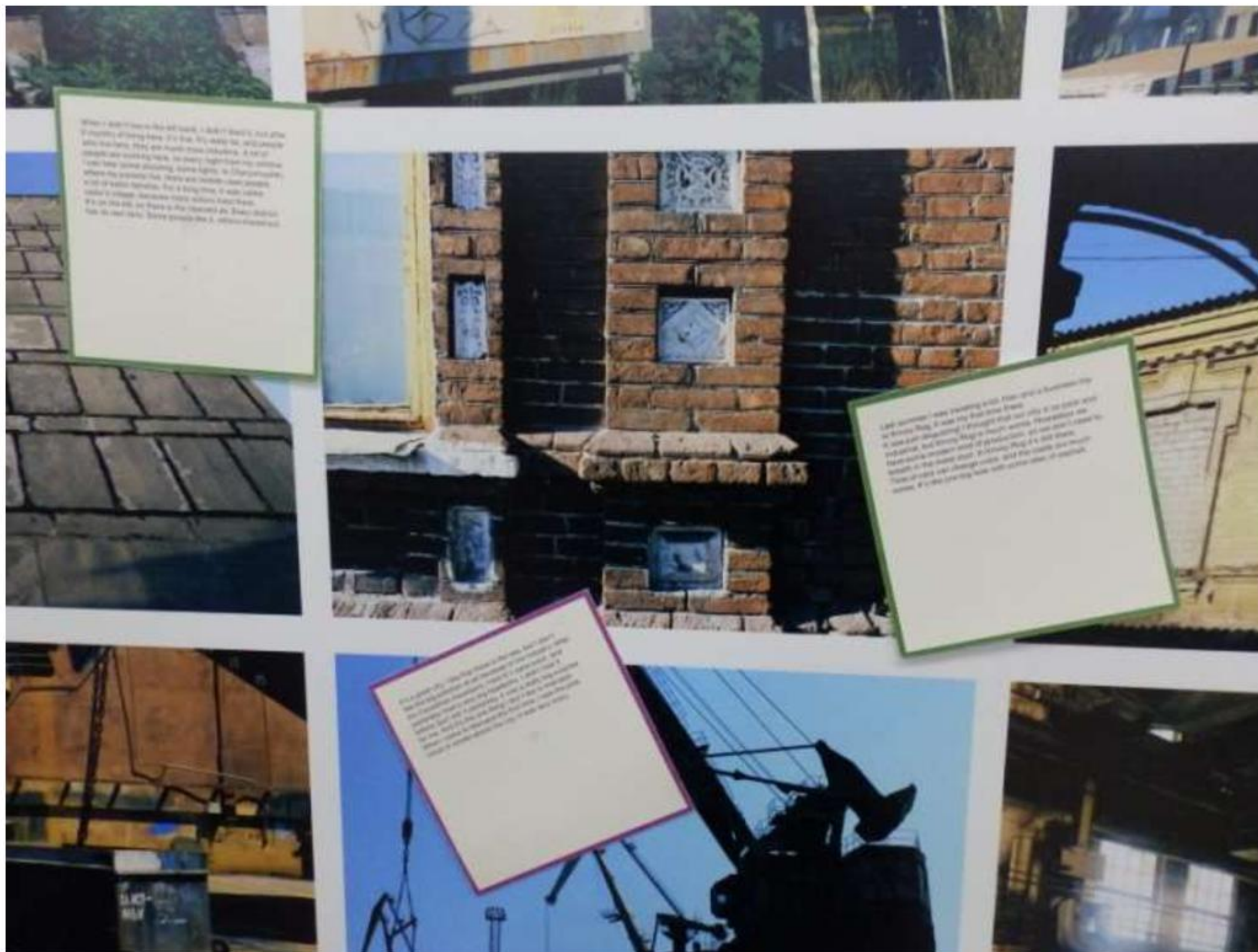

Фото О.Дейниченко, жовтень 2015 р.

Вул. Георгіївська, 11а

Фото з матеріалів фотофіксації старої частини м.Маріуполя спеціалістами харківського інституту «Укрпроектреставрація», поч. 1990-х рр. (з фондів Архітектурного архіву Маріупольської міської ради)

Вул. Семенішина, 49: ще один будинок з цегляним маскароном

Фото О.Дейниченко, червень 2013 р.

Вул. Семенішина, 49: ще один будинок з цегляним маскароном

Фото О.Дейниченко, травень 2015 р.

Вул. Семенішина, 49: аналог цегляного маскарону

Фото О.Дейниченко, травень 2015 р.

Вул. Георгіївська, 11

Фото з матеріалів фотофіксації старої частини м.Маріуполя спеціалістами харківського інституту «Укрпроектреставрація», поч. 1990-х рр.

(з фондів Архітектурного архіву Маріупольської міської ради)

Вул. Георгіївська, 11

Фото О.Дейниченко, травень 2009 р.

Вул. Георгіївська, 11: останнє фото старого балкону

Фото до новинного сюжету «Прощай, история? Улица Георгиевская» на сайті ТРК «Сигма» від 25 грудня 2015 р.

http://sigmatv.com.ua/news/view/13583

Початок вул. Італійської – вул. Бондарна

Фото 30-х рр. XX ст. (ілюстрація до статті С.Бурова На улице Бондарной»)

За мат. краєзнавчого сайту “Старый Мариуполь”

http://old-mariupol.com.ua/na-ulice-bondarnoj/

Родинне поховання І.І.Найдьонова – першого власника будинку

на вул. Італійській, 14

Фото О.Дейниченко, серпень 2007 р.

Родинне поховання І.І.Найдьонова – першого власника будинку на вул. Італійській, 14

Фото О.Дейниченко, серпень 2007 р.

Вул. Італійська, 14

Фото з матеріалів фотофіксації старої частини м.Маріуполя спеціалістами харківського інституту «Укрпроектреставрація», поч. 1990-х рр. (з фондів Архітектурного архіву Маріупольської міської ради)

Петро Регір – перший власник будинку на вул. Італійській, 12

Джерело:

Людин П. Мариупольский судовладелец Петр Регир / П. Людин // Азовский морской альманах. – Мариуполь, 1996. – С. 38-40.

Вул. Італійська, 12

Фото з матеріалів фотофіксації старої частини м.Маріуполя спеціалістами харківського інституту «Укрпроектреставрація», поч. 1990-х рр.

(з фондів Архітектурного архіву Маріупольської міської ради)

Вул. Італійська, 12

Фото з матеріалів фотофіксації старої частини м.Маріуполя спеціалістами харківського інституту «Укрпроектреставрація», поч. 1990-х рр.

(з фондів Архітектурного архіву Маріупольської міської ради)

Копія рішення

Маріупольської міської ради

щодо виокремлення переліку потенційних

пам'яток архітектури місцевого значення,

1992 р.

(з фондів Архівного відділу

Маріупольської міської ради)

УКРАЇНА
Донецька область
МАРІУПОЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА
УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ
Н А К А З

від 11.04.2016 № 24-ОГ
м. Маріуполь

Про створення робочої групи
з розгляду переліку будівель та
споруд, що рекомендуються до
списку пам'яток архітектури
місцевого значення м. Маріуполя

Згідно з розпорядженням міського голови від 14.03.2016 №171р «Про створення комісії з розгляду переліку будівель та споруд, що рекомендуються до списку пам'яток архітектури місцевого значення м. Маріуполя», протоколу засідання комісії по огляд будівель та споруд, що рекомендуються до списку пам'яток архітектури місцевого значення м. Маріуполя від 17.03.2016,

НАКАЗУЮ:

1.Створити робочу групу по огляду та фотофіксації будівель та споруд, що рекомендуються до списку пам'яток архітектури місцевого значення м. Маріуполя в складі:
- Совец О.І. – заступник начальника управління містобудування та архітектури міської ради;
- Божко Р.П. – заступник директора Маріупольського краєзнавчого музею з наукової роботи;
- Демидко О.О. – культуролог, аспірант МДУ;
- Дейниченко О.В. – краєзнавець, співробітник наукової бібліотеки МДУ
з залученням волонтерів м.Маріуполя.

2. Божко Р.П. – заступнику директора Маріупольського краєзнавчого музею з наукової роботи спільно з Совец О.І. – заступником начальника управління містобудування та архітектури міської ради опрацювати список пам'яток архітектури на предмет визначення матеріально-технічного стану пам'ятників.

3.Гаман Л. В. – заступнику начальника управління – начальнику відділу організаційно-методичної роботи та охорони культурної спадщини управління культури і туризму міської ради підготувати лист на департамент міського майна з метою визначення балансоутримувачів пам'яток архітектури місцевого значення м. Маріуполя.

Начальник управління
культури і туризму О.В.Чайн